

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
 a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
 MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

A kispolgár otthona.

Zombor, 1907. június 20.

A legjobb eszköz a tulajdonjog megvédésére és a szocializmusnak gazdasági téren való leküzdésére az, ha a birtokosok számát növeljük. Vagyis más szóval, ha konzervatív munkásokat akarunk nevelni, akkor könnyítsük meg nekik az alkalmat a birtok vagy tulajdon szerzéséhez, melyet megbecsülnének és melyet természetesen igyekezni fognának megtartani.

E helyes ideából eredt a családi tűzhely megvédésére irányuló törvény — az amerikai home stead — melyet már több ország sajátjává tett. Mindama követésreméltó intézmények, mint munkásházak, földek, kertek stb. létesítése ugyanebből az ideából erednek.

Ugy látszik azonban, hogy az eddig elért eredmények nem nagyon bátorítóak. Bár a világért se akarjuk e nemes akciót gáncsolni, mégis nyíltan be kell vallanunk, hogy az ez irányban eddig kifejtett akciók nem jártak olyan eredménnyel, mint amilyent a mozgalom kezdeményezői vártak. Ők orvosolni akarták a bajt és alig sikerül nekik azt enyhíteni.

De mindennek dacára ez nem ok az elbátortalanodásra. Ellenkezőleg! Minthogy az elérendő cél jó, megkésztetett erővel kell dolgozni, a szervezeteket meg kell erősíteni és a cél megvalósítására szolgáló eszközöket szaporítani kell.

Mi tehát a teendő a jelenlegi állapotok között? Mindig az állam segítségért folyamodni nagyon nehéz dolog. Ezt a gondolatot követve, kérdés vajjon a törvényhozók közbenjárása kölcsönözhetne-e az egyes osztályok törekvésének több erőt és élénkséget az államszocializmus veszedelme nélkül?

A kispolgárság védőinek van egy sokkal egyszerűbb és logikusabb módszerük, amely sem az államnak, sem más nagylelkű kezdeményezőknél áldozatát nem kíváná.

Az utolsó években csak a munkások érdekeit védő törvényekről vitatkoztak és azokat szentesítették. Elvben

biztosítottak nekik nyugdíjat öreg korukra, vannak pénztárai a munkanélküliség és betegség esetén való segélyezésre és a heti pihenőnap is törvénybe van iktatva.

Ugyan ez időben támogatásban részesült a munkás, kinek fiai a katonaságnál szolgáltak, míg a kiskereskedéssel bíró özvegy, a ktsmester, semmi támogatásban nem részesült. A munkás érdekeit előmozdító egész törvényhozás súlyos teherként nehezedik az egész középosztály vállaira.

Ez — amint parlamenti nyelven szeretik mondani — érdekes osztálya a polgárságnak, semmi reá nézve hasznos törvényeket nem élvez, hanem csak végnélküli zaklatásoknak van mindenkor kitéve.

És mégis ez az osztály különösen az, a mely a mai társadalomnak alapköve, azt életképpé teszi és a forradalom ellen védi. A társadalom ez osztálya a legmegvesztegethetlenebb, a legbecsületesebb és a legszorgalmasabb — azt senki sem tagadhatja — és mégis ő az, aki bár legtöbbet ad az államnak, a legkevesebbet kapja tőle ellenértékül.

Egy normálisan szervezett társadalomban a kispolgárnak, az otthon dolgozó kézművesnek aránylag jó módban kellene állnia. Mert míg a mai munkást az elérhető magasabb bér csábító ereje izgatja, hogy mindinkább fokozódó igényei kielégítést nyerjenek és csak arra törekszik, hogy magasabb bér mellett minél kevesebbet dolgozzék, addig az otthon dolgozó munkás tudni fogja, hogy minél többet dolgozik, annál többet kereshet és minél jobban és szebben dolgozik, annál több dicsőséget szerez házának. Vajjon akkor hány kézműves lesz, aki a vasárnapi pihenőt teljesen élvezni fogja, úgy mint azt a mai munkástörvény előírja? Hány kispolgár van, aki csak tíz órát dolgozik naponta?

Jegyezzük meg még, hogy a kismester nem dolgozna egyedül; felesége vezetné az elszámolásokat, vagy egyéb szolgálatokat végezne, fia pedig inas-

kodnék és leányai a házi teendővel volnának elfoglalva. Néhány évi küzdés után — egy normálisan szervezett társadalomban — munkája és helyes gazdálkodása révén ingatlanának tulajdonosává válnék, anélkül, hogy az állam vagy más nagylelkű kezdeményezők ebben közbenjárjanak.

Hasonló kezdeményezéssel egy nép produktív ereje elérhetné csúcspontját, mert az alkotó elemek mindegyike tudni fogná, hogy a társadalom egy része az övéikből áll, míg a középosztály mellőzése elkerülhetetlenül koncentrálna a tőkét a felsőbb társadalom, a munkát pedig a proletáriátus kezében, megfosztván őt egy jobb sors minden reményétől.

Összeférhetlenségi bejelentés. A képviselőház összeférhetlenségi állandó bizottsága a napokban ülést tartott, amelyen Ertl János képviselő ellen beadott összeférhetlenségi bejelentést tárgyalta. Az összeférhetlenségi bejelentést Hoffmann Ármín szatócs tette Ertl János ellen, azt állítva, hogy a hődsági kendergyár, melynek Ertl alelnöke, állami támogatásban részesül s így nevezett képviselőre beállott az összeférhetlenség. A bizottság meghallgatta Ertl Jánost és az ügyét ítélethozatal végett áttette az összeférhetlenségi bizottsághoz.

A katonai nyugdíjak rendezése. A hadügyminiszterium a két honvédelmi miniszterium segítségével befejezte a katonatiszti nyugdíjak rendezéséről szóló törvényjavaslatot, amelyet a napokban küld meg a két ország kormányának. A törvénytervezet legfontosabb része az, amely a teljes nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt az eddigi 40 évvel szemben 35 évben állapítja meg s a rokkantság esetében való ellátást nem 10, hanem már a szolgálatban eltöltött 5 év után kötelességévé teszi a kinstárnak. Ujítás az is, hogy a jelenleg 600 koronás nyugdíjminimumot, az invalidusok nyugdíját, valamint a sebesültek pótlékát fel akarják emelni s az 1900. óta nyugdíjazottak nyugdíját az új nyugdíjalappal egyenlő fökora hozni. Emelni akarja a törvénytervezet az invalidus legénység zsoldját, amely jelenleg 72 korona.

Városi közgyűlés.

A folyó hó 15-én elhalasztott városi rendes évnegyedes közgyűlést folyó hó 17-én délután Fernbach Károly főispán folytatólag megnyitván, felhatalmazást kér, hogy a le-

tárgyalt ügyekről felvett jegyzőkönyvet hitelesítse.

Emek megtörténtével a jegyzőkönyv vezetésével Gyurisits főjegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésével Radisits aljegyzőt bizván meg, a közgyűlést megnyitotta.

A hivatalvizsgálati jegyzőkönyvben felvett hiányok elhárítására, az adóügyosztály, továbbá a zálogtárgyak elhelyezésére, a birtok változasi díjak kivetése a kataszteri birtok- ivateknek a telekkönyvvel való összhangzásba való hozatala, az egységes adókönyv és adókönyvecskék elkészítése a kihágási bünté- tés pénzek végrehajtása tárgyában a gazdasági és pénzügyi, valamint az állandó választmány javaslatait a közgyűlés dr. Mayer Nándor, Buday Gergely, Kozma László bizottsági tagok hozzájárulásai, dr. Thurszky ügyész és Hauke polgármester felvilágosító szavai után a közgyűlés magáévá tette. Kimondotta, hogy az adóügyosztály elhelyezésére a város tanácsa részletes tervezetet dolgozzon ki és terjessze a közgyűlés elé. A zálogtárgyak elhelyezésére a jelenlegi becsüs szobát jelöli ki és az át- alakítási munkálatok keresztül vezetésével a tanácsot bizza meg. — A végrehajtásokat az összes adónemekre 1/4 évenként egyszerre rendeli foganatosíttatni. A kataszteri birtok- ivateknek a telekkönyvvel leendő összhang- zásba való hozatala ügyében kikéri a m. kir. pénzügyigazgató véleményét. Az adóügyos- ztály elkülönítése esetén szükségessé válik egy iktatói és egy kiadói állás rendszeresítése, ezen kérdésben azonban a törvényhatóság ez időszereint állást nem foglal, hanem kiadja a pénzügyi és gazdasági bizottságnak. Az egy- séges adókönyvet és adókönyvecskét, amely felöleli az összes adónemeket a bemutatott minta szerint elfogadták.

A rendőrfőkapitány előterjesztését, hogy a kapitánysághoz, mivel a negyedévenkénti végrehajtás keresztülvihetetlen, egy végre- hajtói állás rendszeresíttessék, annak meg- állapításáig, hogy a cseléd-, ipari-, munkás- ügy és egyéb kihágási követelések mennyi évi átlagos végrehajtást eredményeznek, füg- göben hagyták.

Latinovits Szaniszló 500 kor segélyt kapott.

A Brokédli-féle hagyaték ügyében az ügyész indítványára elhatározták, hogy mi- vel szabályszerűen kiállított végrendelet nem maradt, a város mint hagyományos a per- től eltekint és az örökösöket barátságos tárgyalások alapján igyekszik a hagyaték ki- fizetésére reábirni.

A szemétfuvarozást és előfogatozást mindaddig, míg a tűzoltóság kérdése véglegez- tetik 1908. január hó 1-ől 6000 kor. évi bérért az önk. tűzoltóságra bízták.

A szelencében furt ártezi kutat, mivel az a szerződésben kikötött minimális mennyi- ségű vizet sem adja, nem köteles a város átvenni, mégis méltányosságból, de főként azért, mert a víz a kémiai vizsgálat szerint igen jó, hajlandó vállalkozónak 4000 kor. kártérítési összeget fizetni, illetve a kutat átvenni.

Mivel a város négy tenyészbikája közül 2 tüdőgümmökóros volt, eladatott. A meg- maradt 2 bikánál tuberkulinnal próbaoltás kísérletet tett meg. Az egyik, amely reagált a beoltásra, szintén eladatott. Elhatározta a törvényhatósági bizottság, hogy ezután csakis nyugati fajú tenyészbikát vásárol.

Szondy Mátyás kéri a bizottságot, hogy legalább egy magyar fajú bikát is vásárol- janak, amely sokkal csekélyebb táplálékkal

beéri és összehasonlíthatatlanul kitartóbb, mint a nyugati fajú bika.

Szlávy Elemér hosszabban fejtegeti a két faj közötti különbséget és elismeri a magyar fajú bikák előnyeit, de itt azok nem értékesíthetők, mert csak pusztai nevelésnél állják meg a helyüket, a jászolnevelésnél, — amely Zomborban és környékén divik, — jóval előnyösebbek a svájci nyugati fajú tenyészbikák.

Hauke polgármester felvilágosítása után, hogy a magyar és nyugati fajú bikák egy legelőn való tartását a földmivelésügyi mi- niszter meg sem engedi, mivel a nyugati faj vidékünkön megfelelőbb, azért javasolja ezen fajnak tartását.

A szabályrendeletből kiemeljük a követ- kező pontokat:

A segédadótisztai állások szervezése következtében a szerv. szabályrendeletben a szükséges módosítások megtörténtek. Jává- hagyás végett felterjesztetni határozatott.

Nagyobb és meglehetősen szenvedélyes vitára szolgáltatott alkalmat az országos és heti vásári rendtartásról alkotott szabályren- delettervezet, amelyet a tárgyalás alapjául a törvényhatóság általánosságban elfogadott és annak pontonként leendő felolvasását kívánta.

Fernbach főispán ezt elrendelven, az egyes §-ok módosításához hozzászóltak Szlávy Elemér, Kozma, Buday, dr. Baloghy, Falcione Árpád, Mayer, Karakasevits bizottsági tagok.

4. §. Az országos vásár tavasszal és ősszel reggeli 6, nyáron reggeli 4 órakor kezdődik. Vidékiek a vásárnapját megelőző nap délután 4 órától fogva rakhatják le áruikat a vásártéren.

16. §. A vásár- vagy heti vásárból ki- maradt, vagy eladásra hozott bárminemű élelmiszerekkel a vásár vagy piac berekesz- tése után egy a helybeli kofáknak, mint a közvetítőknak 9 óra után szabad házalni.

A szabályrendelet azon részét (17. §.), amely szerint utcákon és tereken — kivéve a piac-teret — a hus árusítását eltiltani java- solja, a törvényhatósági bizottság elvetette és az árusítást megengedte.

Vidéki termelőknek megengedtetik (20. §.), hogy áruikat a hetivásárt megelőző nap délután 3 órától fogva kirakhassák, de csakis a közönségnek árusíthassák.

A kofázkodással foglalkozók eltiltattak attól, hogy a vidékiek által hozott gyümölcs vagy zöldségféléből, kivéve a kocsikba vagy kosarakba beöntött nagyobb mennyiségeknél, a hetivásár napjának reggeli 7 órája előtt vásárolhassanak.

Szlávy Elemér indítványozza, hogy más városok mintájára a vásár tartama alatt a rendőrfőkapitány és két bizottsági tagból álló vásárbírói bizottság rendszeresíttessék. Ez az intéz- kedés nagyon sok vizsálynak, pernek venné elejét. Ez a bizottság egy meghatározandó helyen működne.

Listyevity rendőrfőkapitány felvilágosítja Szlávyt, hogy a vásárbírói megszűnt és ezt most a járásbírói gyakorolja. De vásárok alkalmával a rendőrfőkapitány és a két kapi- tány a felügyelettel annyira igénybe vannak véve, hogy teljes képtelenség és keresztül- vihetetlen, hogy helyhez kötötten a legele- mibb köteles felügyeletet elhanyagolják.

Mayer Nándor: A kir. járásbírói bizottságnál egy albiró meg van bízva a vásárbírói teen- dőkkel, de még eddig senki sem jelentkezett nála panasszal.

A 24. §. változatlanul fentartott, mely szerint a rendőrfőkapitány vagy helyettese a

vásár egész tartama alatt köteles jelen lenni s az előforduló ügyeket haladék nélkül el- intézni.

Az árvák és gondnokoltak pénzeinek gyümölcsösztetése céljából alkotott szabály- rendelet dr. Grüner, dr. Bruck, dr. Falcione csekélyebb módosításaival elfogadott.

Hasonló szellemű felirattal támogatja a közgyűlés Nagyváradi törvényhatóságának a házbéradó reformálása; Csanád, Szabolcs és Szatmár vm., Győr és Szatmár-Németi váro- sok közönségeinek a kivándorlás csökken- tése; Pozsony város közönségeinek a hus- drágaság ügyében a képviselőházhoz intézett feliratait.

Az igazságügyi palota felépítéséhez a vármegye mivel sem járul, a város anyagi ereje pedig lehetetlenné teszi, hogy áldozat-okat hozzon. Elhatározatott, hogy felirat intézzen, az igazságügyminiszterhez, hogy a palotát a beruházási költségek terhére épít- tesse fel. A felirat pártolására és személyes közbenjárásra Fernbach főispán és az or- szágyűlési képviselők kéretnek fel.

A Rákóczi-szoborbizottság kérelme folytán elhatározta a közgyűlés, hogy a gyűjtőleveket a város fogja a társtörvényható- ságokhoz elküldeni.

A Magyarország Vármegyei és Városi Orsz. Monografia szerkesztőségének kérelme folytán Zombor város monografiájának elké- szítési költségeihez való hozzájárulás címén 2000 koronát, amely összeg 4 évi részletben lesz a költségvetésben felvéve, a kézimun- kára nevelő országos egyesület részére Zomborban rendezendő tanfolyam költségei- hez való hozzájárulás címén 250 koronát, a Petőfi-társaság által Budapesten építendő Petőfi-ház alapja javára pedig 100 koronát szavazott meg a közgyűlés.

Melocco Péter vállalkozó ajánlatot tett a város ideiglenes csatornázására. A köz- gyűlés nem fogadta el az ajánlatot, mert a csatornázás kérdése helyesen és pénzügyileg is előnyösen csakis végleges megoldással nyerhet elintézését.

A város csatornázásának előfeltétele a vizszabályozási terv és lejtmezés elkészítése, amely a mérnöki hivatalban most van elő- munkálat alatt. A belügyminiszter a Zrinyi- utca csatornázásából kifolyólag különben is kijelentette, hogy a jövőben ideiglenes csa- tornázási tervre vonatkozó határozatot mind- addig jóvá nem hagy, amíg az egész városra kiterjedő egységes csatornázási terv készen nem lesz. Ennek elkészítését a mérnöki hivatal immár megkezdte. A mérnöki hiva- tal munkálatai alapján fog majd, lehetőleg a közel jövőben, a végleges csatornázás kér- dése megoldást nyerni.

Moldt Béla gyógyszerész kérvényt adott be a városhoz, egy Zomborban felállítandó ötödik gyógyszerészeti tárgyában. A közegész- ségügyi bizottság javaslata alapján a köz- gyűlés a kérvényt elutasította.

Az Apollo-utca folytatolagos kikövezése egyelőre függőben tartatik.

Megvizsgálta és rendben találta a köz- gyűlés a különböző városi alapok és alapít- ványok múlt évi zárszámadásait.

Prokópy Imre felsőkereskedelmi iskolai tanárnak óradíjas minőségben eltöltött szol- gálati éveik a rendes szolgálati időbe be- számíttatnak.

Ezenfelül elintézte a közgyűlés néhány tiztviselőnek fizetési előleg és szabadság iránti kérvényét. A közgyűlés valamennyi kérelmet teljesítette.

Mayer István indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a zombori vasúti állomáson állandóan két személypénztár nyitva tartása iránt az államvasutak igazgatóságát megkeresi.

Rajzkiállítás.

Egy pár év óta be szoktam számolni, a tanév végén, a zombori állami főgymnázium jeles rajztanára, Király Lajos által, az intézet növendékeinek rajzaiból és festményeiből összeállított rajzkiállításról, nem mint kritikus, hanem mint amolyan alkalomszülte műkedvelő tudósító s így „műkedvelő” voltam bizonyos „szaktekintélyek” előtt melegségre fog szolgálni.

Teljesítem pedig ezen feladatokat azon lelkesedéssel, mely engem, mint ezen intézetnek egykori növendékét mindenkori áthat, valahányszor középiskolai ifjúságunk szellemi és testi nevelésének sikeres eredményeiről számolhatok be a nagyközönségnek, melyek meggyőződnek bennünket arról, hogy ifjúságunk nevelése lelkiismeretes és szakavatott tanerőkre van bízva. Céлом ez által egyrészt, jelen esetben, a közönségnek figyelmét és érdeklődését ifjúságunk ily irányu munkálkodása iránt felkelteni, mert ez által köteles háláját és elismerését rója le gyermekeinek oktatója iránt, másrészt pedig az ifjúságnak érdeklődését felkelteni és munkakedvét növelni azon művészeti ág iránt, mely az ifjú lélekre nemesítőleg hat az által, hogy megtanítja őt, gondolatainak, eszméinek megtestesítésére, és felébreszti benne a természet szépségei iránt való lelkesedést.

Az érdeklődés, melyet közönségünk az intézet rajzkiállítására iránt tanusít, évről-évre növekszik s ezzel együtt fokozatosan tágul a rajzkiállítás keretében elhelyezett anyag is, mert Király Lajos rajztanár érdeme főleg abban rejlik, hogy felismerve a tehetséget; nem szorítja azt a szűk tanterv keretébe, hanem szabad folyást enged neki az érvényesülésre, felölelvén a képzőművészet mindkét ágát: a festészetet és szobormintázást. Ily szakszerű oktatás mellett reméljük, hogy sikerülni fog neki a jövőben egy-két tehetséggel a képzőművészeti pályákat megkedveltetni, és a középiskolai ifjúságnak pályaválasztását ez irányba terelni.

Különösen nagy öröme szolgálta az ideai rajzkiállítás szerepelt növendékeknek az, hogy egy néhány nemes szívű adakozó adományával lehetővé tette azt, hogy egyes kiválóbb tehetségek pénzbeli jutalomban részesülhettek. Fernbach Károly főispán ur, aki mindenkori nagy érdeklődést tanusított ifjúságunk szereplése iránt, ez alkalommal 200 koronát ajánlott fel a tanári testületnek e célra, Vétes Károly és dr. Mayer Nándor urak pedig 10—10 koronával járultak hozzá ezen összeghez, e nemes tettükért fogadják az intézet tanári karának hálás köszönetét.

A rajzkiállítás f. hó 9-én nyílt meg az intézet rajztermében és 16-ig volt megismerhető, mely időtartam alatt a szülők és városunk intelligenciája igen nagy számban keresték fel a kiállítást és a legnagyobb megelégedésüknek és elismerésüknek adták kifejezést a látottak felett.

A rajzok és festmények díszes keretekben, egyes csoportosításban voltak elhelyezve és a nagy termet teljesen megtöltötték, mely lombfüzéreiivel és drapéria díszítvényeivel szép képet nyújtott a szemlélőnek. Külön csoportokban voltak elhelyezve az I—IV. oszt.

tanulók mértani ceruza, tollrajzai és természet után készült akvarel festményei, mely utóbbiak szinharmoniajukkal tűntek fel. Ugyancsak itt voltak elhelyezve az ügyesen konstruált mértani testek. Külön csoportot alkottak továbbá az V—VIII. oszt. tanulóinak a természet után festett olajfestményei, gipsz minták után készült szénrajzai, tusrajzok vízfestmények, melyek közül már egy-két ügyesebb tehetségnek, a kezdő amatőr festőknél tapasztalható átlagos eredményt felülmúló képe, helyes színérzékről, ügyes rajzoló képességről és szabályos távlati beosztásról tett tanúságot. Nagyobb számban szerepeltek az ideai kiállításon a természet után festett tájképek, melyek városunk környékéből egyes részleteket ábrázoltak. Ujdonságként szerepeltek a csendélet képek, ezek igen ügyes csoportosításban és helyes színérzékekkel tarták a szemlélő elé a különféle gyümölcsöket és kerti veteményeket; továbbá először szerepeltek a kiállításon a szénrajzok, természet után készített tanulmány fejek, közülük kitűnt azon kép, mely az intézet egyik pedellusát, „Miksi bá.” örökíti meg. Igen tetszetősek voltak a gipsz minták után készített, szénrajzolt vázak és architekturális díszletek.

Külön csoportként szerepelt a kiállításon Husvéth Lajos II. oszt. tanuló miniatűr gipsz és agyag szobormintái, melyek a közönség soraiban általános feltűnést keltettek, arányos méreteikkel és élethű beállításokkal. E „kis szobrász mestert” a közönség már a múlt évi kiállításról is ismeri és azóta bámulatos haladásról tesznek tanúságot alkotásai és reméljük, hogy ily tehetséggel a jövőben az intézetet mint szobrász „mester jelölt” fogja elhagyni. Igazán meglepő az a természetadta képesség, melylyel e gyerek a természetből ellesett megfigyeléseit, sőt saját kompozícióit megtestesíti Említést kell tennünk még az intézet kiállításán, mint a „szép nemet” egyedül képviselő Fernbach Márta kisasszonyról, főispánunk leánykájának természet után festett egyes tehetségre valló ceruza rajzairól, ki mint magántanuló az intézet rajztanárának szakszerű vezetése mellett már igen szép eredményt mutatott fel.

A rajzkiállításán résztvevő tanulók közül a következők nyertek pénz jutalmat:

Dijazottak: Binder Péter (V. oszt.) csinos olajfestmény, Blazsevác Pál (VI. oszt.) csinos olajfestmény, Szabó Mátyás (VI. oszt.) csinos olajfestmény, Stieglmár Róbert (VIII. oszt.) csinos olajfestmény, Mayer Jenő (VII. oszt.) csinos olajfestmény, Szegheő Zoltán (V. oszt.) csinos olajfestmény, Szilágyi Olivér (IV. oszt.) ügyes rajzaiért, Gergur Szilárd (IV. oszt.) ügyes rajzaiért, Vass Zoltán (IV. oszt.) ügyes rajzaiért, Bogyó Antal (III. oszt.) ügyes ceruza rajz, Ergh Mihály (VII. oszt.) vízfestmény, Mály László (V. oszt.) olajfestmény, Husvéth Lajos (II. oszt.) szoborművek.

Dicséretben részesültek szép rajzaikért és festményeikért:

Karácson Mátyás VIII., Schumacher Zoltán, Speizer János, Jablonszky Zoltán, Fliszinger Ernő VII., Schumacher Sándor, Szabó István, Czira N. VI., Teltseh Imre, Stein István és Madarász Ernő V. oszt. tanulók.

Ezzel a kiállítás vázlatos képét megadtam s örömmel tolmácsolom a közönség azon véleményét, hogy ifjúságunk a rajzolás és festészet különböző nemeiben nagy haladást mutatott fel és e téren kifejtett igen szép,

szorgalmas munkálkodásról tett tanúságot, szolgáljanak e soraim az ifjúságnak a jövőben kifejtendő munkálkodásra buzdításul, Király Lajos tanár ur pedig fogadja a közönség és a szülők nevében nyilvánított hálás köszönetüket és elismerésüket, fáradságos munkálkodásáért.

—m. —a

H i r e k.

Személyi hir. Bichler Vilmos a sztancsicsi takarékpénztár igazgatója f. é. június hó 22-én négyheti szabadságra Karlsbadba utazik.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Vukov György apatini járásbírói irnokot ugyanoda irodatisztáé nevezte ki.

A honvédség köréből. Bíró Bige György és König Dávid a szabadkai 6-ik honvédségvezető tartalékos hadnagyai, szolgálati idejük leteltével, a hadsereg kötelékéből elbocsáttattak.

Érettségi- és záróvizsgálatok. A felső kereskedelmi iskola érettségi szóbeli vizsgálatait f. hó 17. és 18-án tartották meg. Az eredmény, különösen a meglehetősen közepes anyagra való tekintettel, rendkívül kedvezőnek mondható, amennyiben 1 tanuló jelesen, 6 jól és 15 tanuló elégséges eredménnyel felelt meg. Két hónapra visszavetettek 3 tanuló, kettőt pedig egy évre.

Az érettségi vizsgálatokkal párhuzamosan, f. hó 18-án megtartották a női kereskedelmi tanfolyam évfáru vizsgáját is. A 33 növendék közül 4 kitűnően, számosan pedig jelesen és jó eredménnyel tették le a vizsgálatot. A szeptemberi javító vizsgálatokra csupán 1 növendéket utasítottak.

Mindkét vizsgán Koch Ferenc dr. egyet. nyilv. rendkívüli tanár és Perjessy László, a szegedi keresk. és iparkamara titkára elnökölték.

Az állami főgymnáziumban 17., 18. és 19-én tartották meg az érettségi Szele Róbert dr. a szegedi kir. tankerület főigazgatójának elnöklése alatt. Jelesen érett 1, jól érett 5, egyszerűen érett 12, 3 hó múlva javító vizsgálatot tehet 3, 1 pedig teljesen elvesztette a jogot az érettségi vizsga letételére.

A zombori kereskedő inasiskola záróvizsgálata f. hó 16-án, vasárnap d. e. volt, mely alkalommal a kereskedőifjak ösztöndíjalapítványából Ritt Ferenc róm. kath., Bukalov György gör. kel. és Bragyova Nándor izr. vallásu tanulók 1—1 drb 10 koronás arany jutalomban részesültek.

Uj napilap. Szabadkán dr. Veréb Gyula ügyvéd szerkesztésében új napilap indult meg „Bácskai Napló” címén, mely kifejezetten keresztény szocialista irányu. A keresztény szocialistáknak ez az első napilapja Magyarországon.

Drukkolnak a diákok. Drukkolnak a vizsgán a diákok, keresik szörnyen a logaritmust, de nem találják. Az egyiknek háromszor kellene a kocka élet önmagával szorozni, hogy megkapja a kocka köbtartalmát. Ő azonban mindenáron csak kétszer akarja szorozni, ámbátor így alkalmasint csak a kocka egy lapjának területét kapná. Megsugják végül azonban neki az igazságot, amit ő nem is kék haborzás nélkül a táblára írni. Mikor azután szerencsésen bevégzi a felelést, a tanár megkérdi:

— Hát akkor mit kapott volna, ha az élet csak kétszer veszi szorzóul, amint először akarta?

A diák pedig, most már a drukk alól kiszabadulva, sugást sem vár, hanem bátran kivágja:

— Elégtelent!
És boldogan távozik a helyére, mivelhogy mindkét kérdésre oly szépen tudott felelni.

Magyar színészet Ujvidéken. Makó Lajos szegedi színtársulata vasárnap fejezte be újvidéki nyári évadját. Ujvidék közönsége nagy szeretettel karolta fel a magyar színészet ügyét és lelkes elismeréssel adózott a kitűnő társulatnak.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Török József zombori állami végrehajtót a X. fizetési osztályú állami végrehajtóvá végleges minőségben kinevezte.

A D. M. K. E. igazgatósági ülése. A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület igazgatósága I. hó 23-án vasárnap 11 órakor a D. M. K. E. székházának emeleti tanástermében ülést tart, amelyre az igazgatóság tagjait ez úton is meghívja az elnökség. Ezt megelőzőleg dél előtt 9 órakor a D. M. K. E. aradi makói és szegedi nevelőintézetének felügyelő bizottsága tart ülést, amelyen a nevelőintézetek jövő esztendői költségvetését állapítják meg. Itt említjük meg, hogy a D. M. K. E. alapító tagjai sorába újabban 200—200 koronával beléptek: „Michels” gyár, Palánkai Kaszinó Egyesület, Palánkai Torna Klub, Röth Leó dr. ügyvéd, Magyar Nyelvtérjesztő Egyesület Resica, Makfalvy Géza államtitkár, Márk Károly min. tan., Crony Chanel Endre gróf nagybirtokos, Szent-Ivány Oszkár nagybirtokos, Horváth József földbirtokos, Mailáth László gróf, Wessely Tibor dr. ügyvéd, Breitner Zsigmond nagyke. reskedő, Dávid Jenő gyáros, Elek Pál udvari tanácsos, Herzfeld Frigyes tőzsde tanácsos, Hevesy Lajos r. t. igazg., Hódossy Imre ügyvéd, Jellinek Henrik udv. tanácsos, Kardos Samu dr. orsz. képviselő, Ohrstein Henrik r. t. alelnök, Straser Alfréd, Wollák Soma gyáros, Vigyázó Sándor gróf főrendih. tag, Weisz Berthold földbirtokos, Zsolnay Miklós gyáros, Boecsi cementgyár, Hercel Manó dr. egyetemi tanár, Goldmann József nagykereskedő, Cseh Ervtn báró, Maróthy Fürst Bertalan udv. tanácsos, Festetich Tasziló gróf v. b. t. t. m. kir. fődv. mester, Schwarz Ferenc nagybirtokos és Dvisztay Béla gyáros. Rendes tagok sorába újabban 50—100 koronával be léptek: Lukács Antal főrendih. tag, Lévy Lajos báró, Mechwart András gyárigazgató, Lány Leó főrendih. tag, Németh Titusz törvh. tag, Polnay Sándor ker. tan., Püspöky Emil ügyvéd, Puchler István építész, Satory Mór gyáros, Schuler József gyáros, Jálies Géza gyáros, Első Magyar Gazdasági Gépgyár, Kléh István udv. tan. Tillner Henrik bankigazgató, Tolnay Lajos máv. elnök, Jeszenszky Sándor kir. közjegyző és Teleky László Gyula gróf nagybirtokos.

A Bács-Bodrog Megyei Irodalmi Társaság igen tisztelt tagjait, kik a társaság részére pártoló tagokat gyűjteni szívesek voltak, a vonatkozó gyűjtő íveket azonban még nem küldötték be: ezúton kérem, hogy az általuk gyűjtött pártoló tagok nevét és pontos lakcímét feltüntetve íveket hozzám lehetőleg mielőbb beküldeni szíveskedjenek. Zombor 1907. június 20. Zsoldos Benő az Irod. Társaság pénztárnoka.

Zászlószentelés. A kulai önkéntes tűzoltó testület folyó hó 28. és 29. évi 30 éves fenállása alkalmából zászlószenteléssel egybekötött jubileumi ünnepélyt rendez. 29. évi a zászlószentelési és a jubileumi ünnepélyek után táncmulatság a Nemzeti Szállóba és a Zöldkert helyiségeiben, éjjel 12 órakor pedig nagy tűzijáték lesz a Ferencesatornán.

Öngyilkossági kísérlet. Gulyás József szabadkai 18 éves kőfaragó segéd nagyon megunhatta az életét, mert a napokban kiment a városligetbe és ott kétszer mellbe lötte magát. A súlyosan sebesült fiatal embert beszállították a kórházba. Öngyilkosságának oka állítólag a szüleiivel folytatott viszálykodás volt.

Gondnokság. A szabadkai kir. törvényszék dr. Schvegon Károly ügyvéd, bajai lakost elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

Csőd. A zombori kir. törvényszék Beck Gábor Géza zombori kereskedő ellen a csődöt elrendelte. Tömeggondnokul dr. Zátanyi Dezső zombori ügyvéd nevezetett ki.

Vámkezelési bizonyítványok. A magyar királyi pénzügyminiszterium a Zomborban székelő bácsbodrogvármegyei gazdasági egyesületet a vámkezelésekhez szükséges bizonyítványok kiállításának jogával ruházta fel.

Öngyilkosságért — párbaj.

Hirt adtunk arról, hogy Urbán Lajos ujvidéki gimnázista öngyilkos lett és hátrahagyott levelében azt írta, hogy egyik tanára, dr. Piukovich Sándor miatt ment halálba. A diákttragédiának most érdekes affér lett a következménye. Mint Ujvidékről írják, az öngyilkos fiu két testvérbátyja: Győző hadapród tiszthelyettes és Oszkár magántisztviselő szombaton délután elmentek dr. Piukovich a megvádolt tanárnak lakására és ott öcsesük haláláért elégtételt kértek. Felelősségre vonásra Piukovich kijelentette, hogy mint a kath. főgimnázium tanára nem párbajozik, elégtételt nem ad és nyugodtan várja a megindított vizsgálat befejezését. Az Urbán testvérek a válasszal nem érték be és súlyos szóbeli inzultusokra ragadtatták el magukat, melyek után, — mint emléik a tanár tudni fogja köteleességét. — dr. Piukovich az inzultusról a tanári gyűlésnek jelentést tett, mely akként határozott, hogy a tanár elégtételt nem köteles kérni és az esetet a tiszthelyettes felettes katonai hatóságnál feljelenti.

Nagy csőd. Az ujvidéki kir. törvényszék Popovics M. testvérek ottani tekintélyes régi könyvkereskedő cég ellen saját kérelmére a csődöt elrendelte. Csődbiztos dr. Fekete Pál törvényszéki albiró, tömeggondnok dr. Oppenheimer Armin, helyettese dr. Jankovics Pál. A követelések bejelentésének határideje augusztus hó 16.

Három napig eltemetetlenül.

Nagy szenzációja van a Bajával szomszédos Felsőszentivánnak. Bayer Jánosét gyanúsították azzal, hogy férjét megmérgezte. Bayer János a napokban panaszkodott a feleségének, hogy rosszul érzi magát. Az asszony jó indultól e, vagy bűnös szándékból — megállapítva még nincs — vörös bort forralt a férjének, amibe fahéjat és gyömbért kevert. A beteg ember megitta a meleg bort, de nyomban utána rosszul lett, s a bevett italt kihányta. Rossz szájízét fehér borral akarta elmulasztani. A fehér bor maradékát családtagok itták ki Bayer János ezután lefeküdt és másnap meghalt. A holttestet el kellett volna temetni, de a faluban a menyecskek azt a hírt kezdték terjeszteni, hogy az asszony emésztette el az urát. Gyanúkat azzal a jó barátsággal indokolták, amely az özvegyeket a helység egy rossz hírű javasasszonyához kötötte. Az eljáróság a hír hallatára nem engedte eltemetni a holttestet, hanem a rendőrség révén jelentést tett az esetről a bajai büntető járásbírósnak, amely a holtest felboncolását elrendelte. A boncolásig azonban három nap telt el, amíg a holttest nem temették el. A büntető járásbírósnak megtartotta a vizsgálatot is, de eredményét még titkolják. A híresztelések szerint az elhunytnak vagy az ételébe, vagy az italába keverték mérget.

Szerencsétlenül járt munkás. Laszák István szabadkai 18 éves munkás a gázgyárnál toglalatoskodott földásással. Ásás közben az ásóval a jobb lábfejét keresztülvágta. Az első segélyt a szerencsétlenül járt munkásnak a mentők nyújtották, azután súlyos sebével a kórházba szállították.

Halál egy bluz miatt. Ujváry József nagykanizsai születésű 20 éves közkatona, aki a szabadkai 86 ik gyalogezredben szolgált mint tiszti szolga, a napokban Budapesten szolgálati fegyverével kétszer hasba lötte magát. A szerencsétlen fiu egy századosnál szolgált és annak nébány nappal ezelőtt eltűnt egy tiszti bluz. Ujváryt gyanúsították a lopással és ez a gyanu annyira bántotta, hogy öngyilkosságra szánta el magát. Az életveszélyesen megsérült katonát a mentők a helyi kórházba szállították.

Régi bűn. Az ujvidéki esküdtbírósnak két napon át egy rablógyilkosság ügyét tárgyalta. A vádlottak padján Ciceri Pál pirosi

féllábu koldus és Banesi Ferenc ugyancsak pirosi vagyonos földműves ült. Ezek ketten megölték Banesi Imrénét. A gyilkosságot, amely már évekkal ezelőtt történt, a koldus jelentette föl és ő adta a bíróság kezére Banesit is. Az esküdtsek rablógyilkosságért Banesit tizenöt évi, Cicerit hat évi börtönrre ítélte.

Baleset a Dunán. Nagy izgalmat keltett a napokban Baján egy majdnem végzetessé vált szerencsétlenség. Tordai Miklós, máv. főmérnök, a Dunahid építkezéséhez akart esolnakon átkelni. A D. G. T. hajóállomásnál négy munkással esolnakba ült. Alig indultak azonban utnak, a esolnak beleütközött egy uszályhajóba és felborult. A munkások belekapaszkodtak az uszályhajóba és rögtön kimenekültek. A főmérnök azonban azonnal víz alá merült. A víz sodra az uszály alá vitte és csak az alsó végén bukkant újra fel. Szerencsére alulról jött a vállalat kis hajója s az kimentette a már eszméletlen főmérnököt. A gyorsan megérkezett orvosok hozták eszméltre.

Szenzációs politikai értesülések,

a magyar újságírás legjáva cikkeiben földolgozva teszik a legjobb, legváltozatosabb, leggazdagabb magyar napilappá az „Egyetértés”-t, mely negyvenkettedik évfolyamában megújult, élesen modern formában dolgozza föl a napi eseményeket. Az „Egyetértés” a negyvennyolcas eszmék szolgálatában töltött hosszú, dicsőséges mult után ma is a független, önálló Magyarországért küzd s Kossuth Lajos eszméinek hirdetője. Ennek az ideálnak a szolgálatában a magyar hírlapírói gárda legjavát állítja csatasorba. Vezetékeiket: Mezei Ernő, dr. Kemty Károly (egyetemi tanár), Hentaller Lajos, dr. Benedek János, Burgán Aladár, dr. Pap Zoltán (országgyűlési képviselők), Herczegh Mihály (egyetemi tanár), Purjesz Lajos, dr. Bernát Ottó s a 48 as eszmék más kipróbált harcsoi írják.

Különfélék. A BOSTON.

A boston tánc alapos és legkönnyebb tanítási módszere.

Emberemlékezet óta nem volt tánc, mely olyan rohamosan hódított volna tért magának tánctermeinkben, mint a Boston. Ez a lenge és bájos tánc meghódította a világot és ma már oda jutottunk vele, hogy a Boston tudása nélkül estélyekre senki se menjen, mert biztosan rosszul fog mulatni. Sőt ma már a a Boston nem tudását urak, urleányok intelligenciájának rovására írják.

Ez az előkelő uriosztályoknak nélkülözhetetlen bájos tánc elsajátítására egy külön zártkörű

Boston kurzust nyitok.

Külföldi utazásom alkalmával több nagyobb városokban alkalmam volt a Boston táncot tanulmányozni, ennél fogva bátor vagyok fel említeni, hogy az eredeti Boston táncot legjobban és legszebben kizárólag az én kipróbált legkönnyebb felfogható módszerem szerint 3 óra alatt elsajátíthatja, a miről kérnék meggyőződést szerezni.

Kívánatra privát órát is adok, ugy egyeseknek, mint társaságoknak.

Tisztelettel kérem az előkelő nagyérdemű közönséget, és tánckedvelő ifjúságot, kik a Boston táncoktatásban részt venni óhajtanak, hogy minél előbb jelentkezni szíveskedjenek az idő és csoportok beosztása végett.

Jelentkezni lehet Vadászok szállodában.

Kitünő tisztelettel
RECHNITZ JÓZSEF
okl. táncztanár,

Speczialista a Boston tanításban.

HIRDETÉSEK.

ÜZLETVÉTEL!

Alulírott van szerencsém a n. é. vevőközönségnek b. tudomására hozni, hogy Zomborban, Zrinyi-utca (Heindlhoffer-féle házban) **TUNA G.-féle női ruhaszövet különlegesség üzletét**

megvettem,

ennek folytán azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a fentnevezett árukat, **azonnal gyári áron alul** ki fogom árusítani.

Tisztelettel

Topálovits M.

190-2-1

2976/1907. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A lemondás folytán megüresedett Kiskér községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni óhajtokat, hogy az 1886. évi XXII. t. c. 74. §, illetőleg az 1883. évi I. t. c. 9. §. 1. pontja, és az 1876. évi XIV. t. c. 163 § a szerinti szakképzettségüket és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket **1907. évi július hó 15-éig** hatóságomnál annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

Az állással járó javadalmazás a következő:

Fizetés 1600 korona, ezenkívül a szabályrendeletileg meghatározott látogatási és halottkémlési díjak.

A német nyelvet legalább szóban érteni kívánatos. A választás kitzése iránt külön fogok intézkedni.

Kula, 1907. évi június hó 15-én.

Sztrilich,

főszolgabíró.

187-3-2

1847/1907. szám.

Árverési hirdetmény.

Csonoplya község előljárósága ezenel közhirrre teszi, hogy a község tulajdonát képező 2 drb magyar faju számfelüti tenyészképes bika f. évi július hó 1-én d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen Csonoplya község-házánál el fog adatni, melyre az érdeklődők ezennel meghivatnak.

Csonoplya, 1907. június 17.

Deák Audur, **Kopping Adám,**
jegyző. 2-1 bíró.

1836. sz. 1907.

HIRDETMÉNY.

Alulírott község előljárói részéről ezennel közhirrre tétetik, hogy Bácsóváros község tulajdonához tartozó vadászterület **1907. évi július hó 10-én délelőtt 9 órakor** a község-ház tanács-termében hat évre bérbe adatni fog.

Az árverési feltételek hivatalos órák alatt a jegyzői irodában betekintheők.

Bácsóváros, 1907. június 16.

Nicollos Aurél, **Bugarszki Vász,**
jegyző. 2-1 bíró.

PROFESSEUR
Rehnitz József

membre activ le Academie de Professour de
Dause de Paris.

Rehnitz József, ki a párisi táncművészeti akadémián a tanári vizsgát sikeresen letette o o és elsőrendű tanári oklevelet nyert o o

1907. évi július hó 7-én

táncintézetét

Zomborban a Vadászúrt szállodában megnyitja. Beiratkozni lehet naponta a táncintézet irodában Rókus-utca 19. szám alatt és e hó 28., 29. és 30-án a Vadászúrt szálló tánchelyiségében délután 4 órától 7 óráig.

A párisi táncművészeti akadémián nyert elsőrendű tanári oklevél Stein Jakab ur divatár-üzlet kirakatában látható. 2-1

1561/1907. szám.

Pályázati hirdetmény.

A kulai járáshoz tartozó Kula nagyközségben lemondás folytán megüresedett és évi 1100 koronával javadalmazott kataszteri nyilvántartói állásra ezennel pályázatot hirdetek, s felhívom a pályázni óhajtokat, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában meghatározott minősítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi július hó 5-ig hatóságomnál annál is inkább nyujtsák be, mert a későbben érkezett pályázatokat figyelembe nem veszem.

A választás kitzése iránt külön fogok intézkedni.

Kula, 1907. évi június hó 15-én.

Sztrilich

188-3-1

főszolgabíró.

Részletfizetésre!

Részletfizetésre!

A nagyérdemű közönség b. tudomására adom, hogy nagyobb forgalom elérése végett **villanyvilágítási berendezést, villanyos csillárokat,** amelyből óriási választék állandóan raktáron van, **leszállított árak és**

részletfizetés mellett is berendezem.

Kérem a nagyérdemű közönséget raktárom megtekintésére.

Költségvetéseket és terveket díjtalanul készítem.

Tisztelettel

TELOTSCH GÁSPÁR,

hatóságilag engedélyezett villanyvilágítási vállalatja.

*-20

Részletfizetésre!

Jótállás két év!

TABAKÓ

a legtokéletesebb hatásu.

moly- és rovarirtó dohánypor.

A kellemetlen szagu 20-10

NAFTALINT a használatból teljesen kiszorítja, mert hatása állandó és könnyűsége folytán sokkal kiadóbb.

1 kg. ára 1 korona.

Kizárólagos raktár:

WEIDINGER S. és ZS. cégnél,
ZOMBOR.

1112/kg. 1907. szám.

Árverési hirdetmény.

Gombos község alulírott előljárói ezennel közhirrre tesszük, hogy a község mint erkölcsi testület tulajdonát képező vadászati jog, az 1883. évi XX. t. c. 3. § alapján 1907. évi augusztus hó 15 től 1913. évi augusztus 14-ig bezárólag egymásután következő 6 évre, **f. évi július hó 17. napján d. e. 9 órakor** Gombos község tanács-termében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár egy évre 100 korona.

A községi képviselőtestület által végérvényesen megállapított általános és árverési feltételek a község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Gomboson, 1907. évi június hó 16-án.

Berecz Károly, **Roni Illés,**
jegyző. 3-1 bíró.

Mindennemű varrógépek és kerékpárok javítóműhelye.

TURY JÁNOS

mechanikai gépműhelye ZOMBOR, Galamb-utca 10.

Nagy kerékpár javítóműhely, valamint varrógép, számozógép, grammofon, villanyos csengő és minden e szakmába vágó gépek javítóműhelye. Eszközöl villanyos csengő bevezetéseket szavatosság mellett.

Allandó raktár:

Varró- és himző-gépekben, kerékpároknak és ezek alkatrészeiben.

A **COURIR** kerékpárok képviselője.

Szolid árak, kedvezményes fizetési feltételek.

Minden gép javításáért 1 évi szavatosság.

Minden varrógéphez alkatrészek.

Választék kerékpár alkatrészekben.

H I R D E T É S E K

FELVÉTELTNEK
LAPUNK KIADÓHIVATALABAN.

Z O M B O R N Á N D O R

jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és diszműbádogos, valamint zománczott főzőedény kereskedése Z I O M B O R (Bácska).

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy üzletemet a legjobb minőségű

zománczott főzőedénnyel

kibővittem és azt a n. é. közönségnek a legolcsóbb árban számitom, kérve a n. é. közönség szives pártfogását.

Továbbá dús raktár mindenféle jégszekrényekben (vendéglősök, mészárosok és magánosok részére), fürdőkádakban és konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajzszerinti bármilynemű bádogárak elkészítettnek.

Javítások olcsón és pontosan.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

